

VERHUUR KERKELIJKE RUIMTEN, beleid en indicatie tarieven

Uitgangspunt

Omdat colleges van kerkrentmeesters daarnaar regelmatig informeren, hebben we een indicatie opgesteld voor het berekenen van tarieven van verhuur kerkelijke gebouwen. Het betreft hier het gebruik door plaatselijke verenigingen of instellingen, zowel voor incidenteel gebruik als voor een geheel seizoen.

Het betreft een indicatie, omdat de plaatselijke omstandigheid een rol speelt. Verhuur op een gewilde plek in het midden van het land dicht bij een treinstation en met parkeergelegenheid vraagt een andere prijsstelling dan in een geïsoleerd dorp op het platteland.

Verder wordt er vanuit gegaan dat gedurende de tijd dat de lokaliteit gehuurd wordt, een beheerder (betaalde functionaris of vrijwilliger) aanwezig is voor het serveren van dranken (koffie, thee, e.d.) die separaat worden afgerekend. Belangrijk is de tarieven zoveel mogelijk in overeenstemming te brengen van die van de horeca. Anders is er sprake van 'concurrentievervalsing' met bestaande horeca in de omgeving.

Criteria

Wanneer er ruimten aan derden worden verhuurd, is het belangrijk dat de kerkelijke gemeente de faciliteiten biedt die redelijkerwijs verwacht mogen worden van verhuurders van vergaderruimten.

Het gebouw moet voldoen aan de Arbonormen, brandveiligheid e.d. Alleen wanneer een kerkelijke gemeente vergaderruimten kan bieden die voldoen aan deze eisen, kan op basis daarvan een tarief worden vastgesteld dat concurrerend met de omgeving is. Daarbij moet ook aandacht worden gegeven aan de verantwoordelijkheid voor de BHV (bedrijfshulpverlening) van zowel verhuurder als huurder (bv. bij huur zonder aanwezigheid van een gekwalificeerde koster/beheerder).

Daarnaast is het van belang dat er beleid wordt ontwikkeld binnen de kerkelijke gemeente welke activiteiten wel dan niet in aanmerking komen voor gebruik van de kerkelijke ruimten. Zo zijn ons voorbeelden bekend van discussies over verhuur voor een beurs over spiritualiteit, waarbij ook allerlei paranormale aanbieders aanwezig zouden zijn. In een andere gemeente werd er gediscussieerd over de vraag waarom de éne politieke partij wel en de ander niet haar afdelingsvergaderingen in een ruimte van de kerk mocht beleggen. Er blijkt altijd een grijs gebied, ook als er uitgangspunten zijn geformuleerd, maar het is van belang bij regelmatige verhuur na te denken welke (culturele) activiteiten u als kerkelijke gemeente wel of niet vindt passen.

Wet Gelijke Behandeling

Complicerend op dit gebied is de Nederlandse antidiscriminatiewetgeving. De Algemene Wet Gelijke Behandeling kent een aantal discriminatieverboden. Het is verboden bij het aanbieden van of het verlenen van toegang tot goederen of diensten onderscheid te maken, onder andere op grond van godsdienst, politieke gezindheid, ras, geslacht, seksuele gerichtheid en/of burgerlijke staat. Dat geldt dus ook voor het verhuren van lokaliteiten.

Nu is er voor kerken wel een uitzondering. De wet is namelijk niet van toepassing 'op rechtsverhoudingen binnen kerkgenootschappen alsmede hun zelfstandige onderdelen en lichamen, waarin zij zijn verenigd' (artikel 3 van de AWGB). Dit wordt echter door de rechters streng toegepast. Interne kerkelijke aangelegenheden vallen buiten de werkings sfeer van de wet, maar zodra maar enigszins op gelijke voet wordt deelgenomen aan het maatschappelijk verkeer (bv. verhuur aan derden en de mogelijkheid daartoe bekend maken) is de wet wel van toepassing. Dan is er nog wel een mogelijkheid – zo blijkt uit jurisprudentie – om een onderscheid te maken in bepaalde activiteiten waarvoor wel en waarvoor niet verhuurd wordt. Personen of groepen van personen mogen niet geweigerd worden, bepaalde activiteiten eventueel wel, omdat men zelf mag bepalen welk goederen en diensten men wil aanbieden. Alleen zal dit dan uitdrukkelijk moeten worden geformuleerd. Dan nog ligt het subtiel. Dat geldt ook voor de vraag wat als binnenkerkelijk wordt begrepen en wat niet. Zo kan het enkele feit dat er verhuurd wordt aan een organisatie op christelijke grondslag niet gelden als 'binnenkerkelijk' bijvoorbeeld, zodat op grond daarvan een zelfde type organisatie (school, zorginstelling, politieke partij op een andere grondslag) geweigerd zou kunnen worden. Er is op voorhand niet klip en klaar aan te geven of er in een bepaald geval naar het oordeel van het Mensrechtencollege (voorheen College voor Gelijke Behandeling) sprake is van het wel of niet deelnemen aan het maatschappelijk verkeer en of de wet dus van toepassing is.

Er zijn vier opties.

- a) In het geheel niet verhuren. Daarbij kan zaalruimte wel beschikbaar worden gesteld aan vooraf te definiëren eigen verenigingen.
- b) Zeer beperkt verhuren alleen aan geselecteerde organisaties met dezelfde grondslag als de kerk. Daardoor wordt dan geen openbaar aanbod gedaan. Daarbij dient het te gaan om kosteloos of tegen geringe vergoeding beschikbaar stellen (dus geen verhuur) en om een beperkte lijst om niet de verdenking op zich te laden toch aan brede verhuur te doen.

- c) Verhuren, mits activiteiten godsdienstig zijn en passen bij de grondslag van de kerk. Dan moet er wel een omschrijving komen, bijvoorbeeld: "activiteiten overeenkomstig de grondslag van de kerk (die dan ook omschreven moet zijn) ten behoeve van de christelijke verkondiging en de uitbreiding van Gods Koninkrijk en/of diaconaal dienstbetoon en/of onderlinge ontmoeting tussen gemeenteleden, al dan niet met hun relaties". Binnen deze optie is een wat ruimer beleid te realiseren, waarbij de risico's in botsing te komen met de wet te overzien zijn. In de praktijk betekent 'botsing': een geding door een partij die het niet eens is met weigering.
- d) Verhuren, mits activiteiten zich verdragen met de grondslag van de kerk. Hierbij is vervallen de aanduiding 'die godsdienstig zijn'. De grondslag dient wel geformuleerd te worden. Bij het beantwoorden van de vraag of activiteiten zich verdragen met de grondslag kan er uiteraard flink wat discussie ontstaan, maar dan is er in ieder geval een ijkpunt op grond waarvan beleid geformuleerd kan worden. Het is op zijn minst nodig dit te formuleren, om een instrument te hebben bepaalde activiteiten uit te sluiten van huur. Op de koop toe moet dan genomen worden dat bij onenigheid die uitloopt op een rechtszaak waarbij de rechter in een concreet geval zal toetsen of het beleid in het licht van de wet houdbaar is.

Uit het bovenstaande blijkt dat het bij verhuren van een kerkgebouw of kerkelijke zaalruimte met name gaat om bewustwording en om een helder communicatie, ook richting derden. Het vraagt om een concrete aanpak.¹

Drank- en horeca wet

Tweede complicerende factor kan zijn wanneer er bij de verhuur van zalen ook alcoholhoudende dranken beschikbaar zijn. Dan komt de Drank en Horeca Wet in beeld. Daarin wordt bepaald dat elke burgerlijke gemeente een verordening voor paracommerciële instellingen (wijkcentra, sportkantines, kerken etc) dient te hebben. Daaronder zal ook een kerk vallen die ruimten gebruikt of verhuurt waarin alcoholhoudende dranken worden geserveerd. Gemeentelijke invulling en handhaving kan plaatselijk verschillen. Ook rond 'alcohol' dient een kerkbestuur een eigen beleid te formuleren, maar het is zaak om eerst bij de betreffende ambtenaar of gemeentelijke dienst te informeren wat het plaatselijk kader is voor paracommerciële instellingen, zodat het eigen beleid en de eigen praktijk daarmee in ieder geval niet in strijd is. Sommige kerken exploiteren (of laten dat doen) hun ruimten op commerciële basis, dan geldt de uitgebreide regelgeving voor horecaondernemers, die ongetwijfeld bij hen bekend is (of in ieder geval dient te zijn).

Dagdelen

Belangrijk is om bij het beschikbaar stellen van ruimten van dagdelen uit te gaan, bijvoorbeeld een ochtend (09.00 – 12.30 uur), een middag (13.30 – 17.00 uur) en een avond (19.30 – 23.00 uur).

---

¹ Wij hebben dankbaar gebruik gemaakt van de informatie uit de 'Handreiking verhuur ruimten kerkgebouw van de VGS (Vereniging Gereformeerd Schoolonderwijs), juni 2015.

Tarieven

Bij het vaststellen van tarieven is het ook van belang te weten welke tarieven anderen hanteren. Bij voorbeeld wat berekent de burgerlijke gemeente of de plaatselijke stichting voor beschikbaar stellen van vergelijkbare ruimten? Verder is het van belang om ook de grootte van de zaal hierin te betrekken. Meestal is er wel de beschikking over een kleine zaal (b.v. tot maximaal 25 personen) en een grotere zaal.

Voor een kleine zaal (tot maximaal 25 personen) kan gedacht worden aan € 30,-- per dagdeel en voor een grote(re) zaal aan € 67,50 per dagdeel. Wanneer instellingen of verenigingen, zoals meestal het geval is, de ruimte voor een geheel seizoen willen huren, dan zou een reductie van 10 % op de prijs kunnen worden toegepast. Zoals gezegd vormen de tarieven van andere instellingen een belangrijke graadmeter, en kunnen de reële kosten ook worden berekend op basis van eigen gegevens vanuit de begroting.

Huur kerkzaal

Tot nu toe spraken we over de verhuur van de nevenruimten van de kerk ('kleinere zalen'). Als het gaat om de verhuur van de kerkzaal zelf, is er een aantal vragen dat beantwoord moet worden.

Nog meer dan bij de verhuur van nevenruimten, dient de vraag bij verhuur van de kerkzaal (die normaliter gebruikt wordt voor de liturgische vieringen van de gemeente) beantwoord te worden (beleid gemaakt te worden) welke activiteiten u wel dan niet daar vindt passen. Dat is overigens natuurlijk mede afhankelijk van de gebruiksmogelijkheden van de ruimte.

Het gaat enerzijds om gebruik van de kerk voor een viering of een dienst, die niet door de eigen gemeente of voor eigen leden wordt belegd. Hoever kan de te volgen viering af staan van wat de plaatselijke gemeente waar, waardig en welluidend vindt?

Anderzijds kan het gaan om activiteiten die geen vierend of eredienstelijk karakter hebben (zoals concerten, exposities, inspraakavonden van een burgerlijke gemeente, jaarvergaderingen van een grote vereniging, beurzen (als de kerkvloer vrij van stoelen gemaakt kan worden), opvang asielzoekers, schoolbijeenkomsten, symposia, etc.).

Verhuur van de kerkzaal is mede afhankelijk van inzet van kosten en overig personeel, mogelijk ook van de organist. Als voorbeeld wordt het tarief hier gesteld op € 340,00 voor een dagdeel (zonder personeel). Het eventueel gebruik van nevenruimten verbonden aan de huur van de kerkzaal en consumpties (koffie, thee) en de inzet van personeel dienen afzonderlijk geregeld te worden.

Update 18 april 2024

Auteur: Jos Aarnoudse (VKB)

Zie ook: notitie 'Rouw- en trouwdiensten, kosten in rekening brengen?'